

Från Noppikoski till Slussen

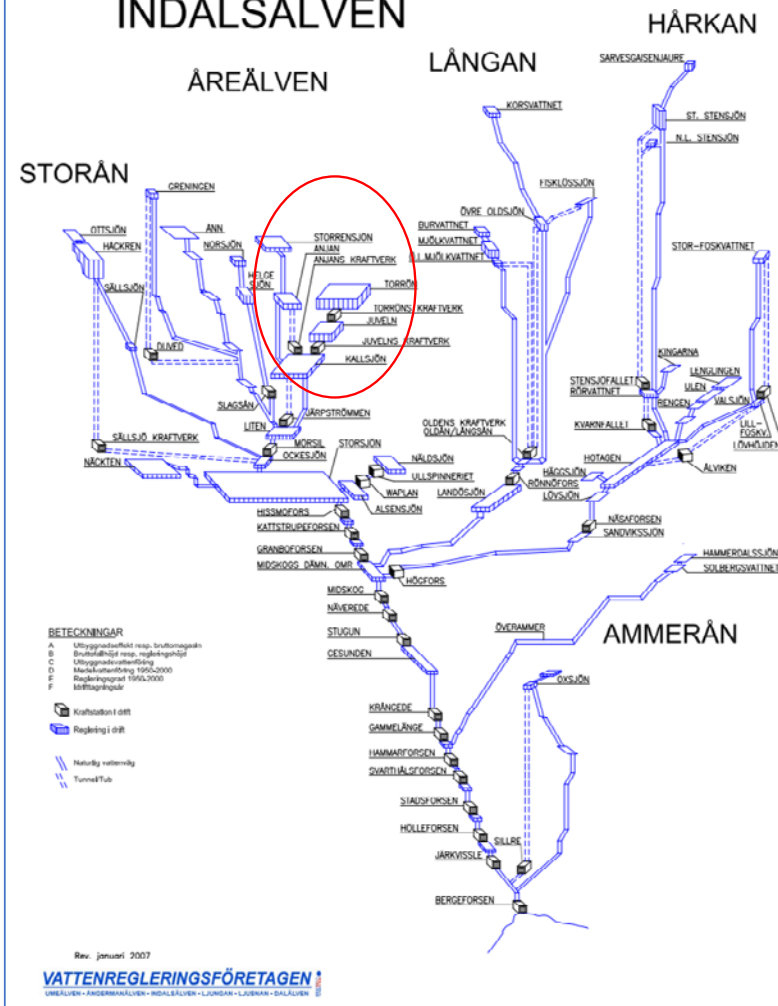
Om beräkning av extrema vattenflöden för
damsäkerhet och klimatanpassning

STEN BERGSTRÖM

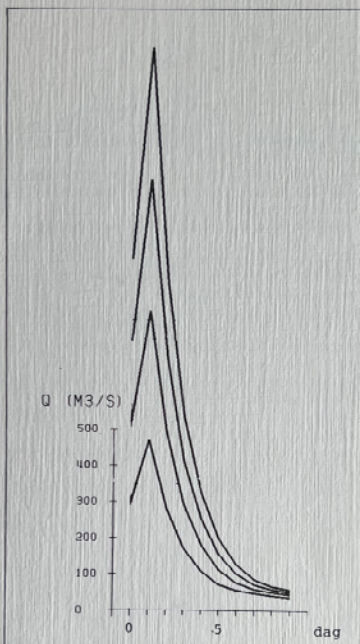

NOVEMBER 2021

SCHEMATISK BILD AV INDALSÄLVEN

Problem
med höga
flöden under
hösten 1 983

Extrem tillrinning till regleringsmagasin
Sten Bergström

Utredningen är finansierad av Vattenregleringsföretagens
Samarbetsorgan (VASO)

Hof PM nr 31
1984-05-22
(Rev. 84-06-20
och 85-02-15)

1985 bildades Flödeskommittén med uppdraget ”att utarbeta förslag till riktlinjer för bestämning av dimensionerande flöden vid kraftverks- och regleringsdammar.”

Kommittén bestod av:

Lennart av Klintberg (ordförande och före detta vattenrättsdomare)

Karl-Åke Sjöborg (Vattenfall)

Per-Eric Ohlsson
(Vattenregleringsföretagen)

Ulf Ehlin och Sten Bergström (SMHI)

Noppikoski
September 1985

Källa: Lantmäteriet

ny teknisk tidskrift

Nr 38 19 september 1985
118 173 ex.
Pris: 7,50

teknik

Lokomobiler en lidelse!

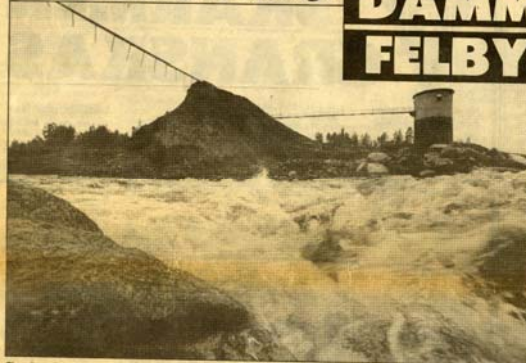
- Den som räddat en lokomobil har inte levat förgäves! Det menar Ruben Blom utanför Göteborg i Västergötland. Ruben Bloms familj ärvdes tidigt av lokomobiler och i deras maskinhistoriska samlingar finns nu 66 lokomobiler. På bilden en årgångsmastodent ur samlingarna.

Sid 36

Expert i hemlig utredning:

DAMMARN FELBYGGDA

Fler dammkatastrofer kan komma, tror SMH.

- Många svenska dammar är feldimensionerade;
- De är byggda efter felaktiga normer.
- De klarar inte vattenflödet vid extremt regn.
- Avtappningsmöjligheterna är för små. Detta konstaterade vattenbyggaren tekn dr Sten Bergström på SMH.

Hemligstämpeln på utredningen har i dag tagits bort och berörda parter informeras.

● Ny Teknik ställer i dag "känslan vid dammarna" (sultapparat) och SMH-granskningen av berikningsgrunderna.

Sten Bergström, SMH

Sid 18 - 21

Detta är morgondagens flygpropeller. Många kraftigt bakåtsvåpta blad gör hög fart och låg bränsleförbrukning.

Propellern är tillbaka

Propellerflygplanen kommer tillbaka på 1990-talet.

Med många, korta, tunna blad ska framtidens propellerplan flyga lika snabbt som dagens jetplan. Men förbruka mindre bränsle.

Ny Teknics Sven-Olof Carlsson rapporterar från amerikanska flygindustris utvecklingsavdelningar.

Denna vecka inleder Ny Teknik artikelserien om 1990-talets flygteknik.

del 2

Dumpa gasbomber!

Dansk övning i händelse av sarinagasolycka.

- Släng tillbaka uppfiskade senapsgasbomber i Östersjön, uppmanar svenska myndigheter. Bryter Sverige mot Östersjökonventionen?

Sid 4

● Ledare	sid 2	● Debatt	sid 24 - 25	● Efter jobbet	sid 36	● Miniproblem	sid 52
● Utland	sid 6 - 9	● Boknytt	sid 32	● Teknikindex	sid 43	● Kalendern	sid 55
● Teknikfrågan	sid 13	● Språkteknik	sid 33	● Produktnytt	sid 44 - 51	● Lediga platser	sid 57 - 80

Hur ska man räkna?

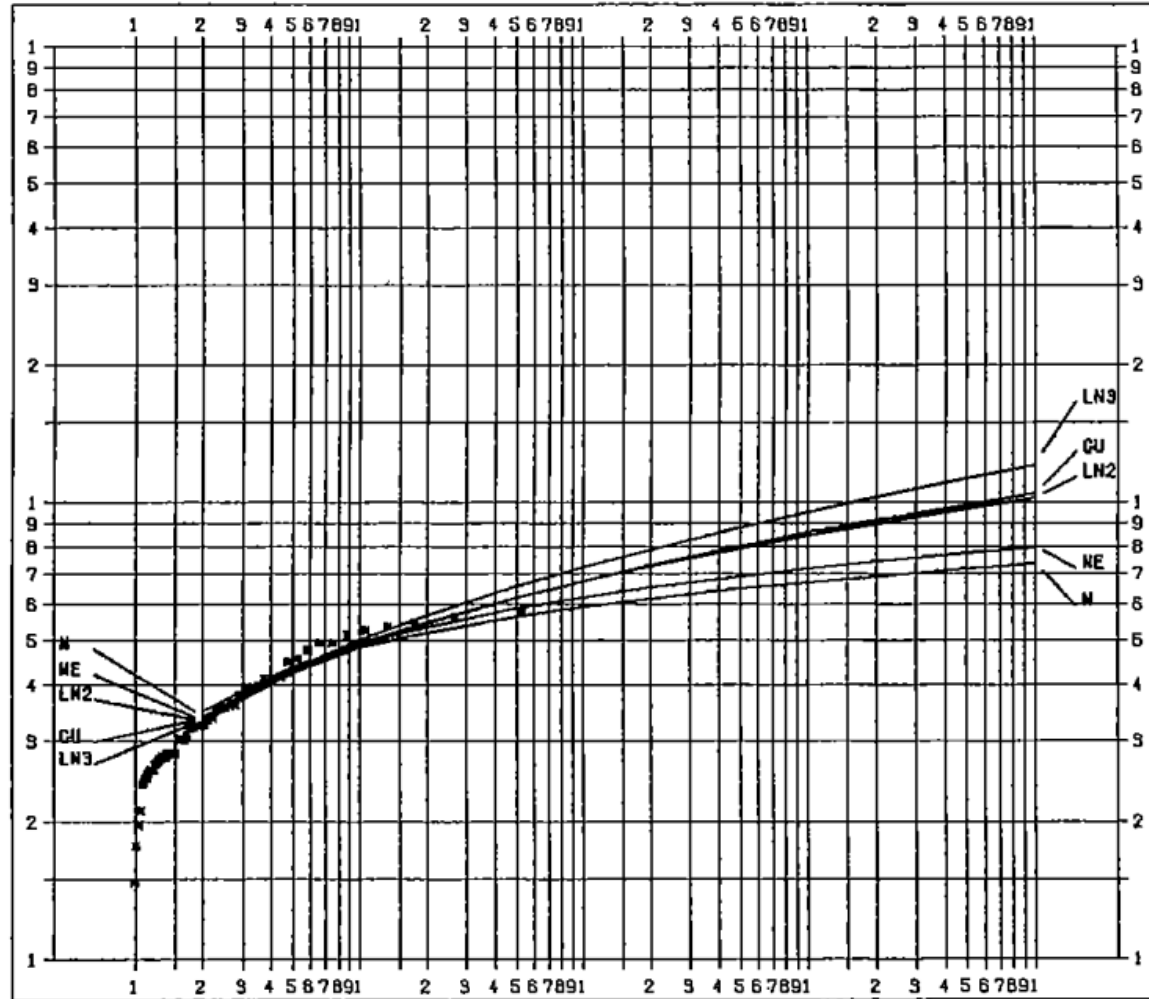
Foto: Sten Bergström

VATTENFÖRING
M³/S

10000

1000

100

ÅTERKOMSTID (ÅR)

1

10

100

1000

10000

FREKVENS (%)

100

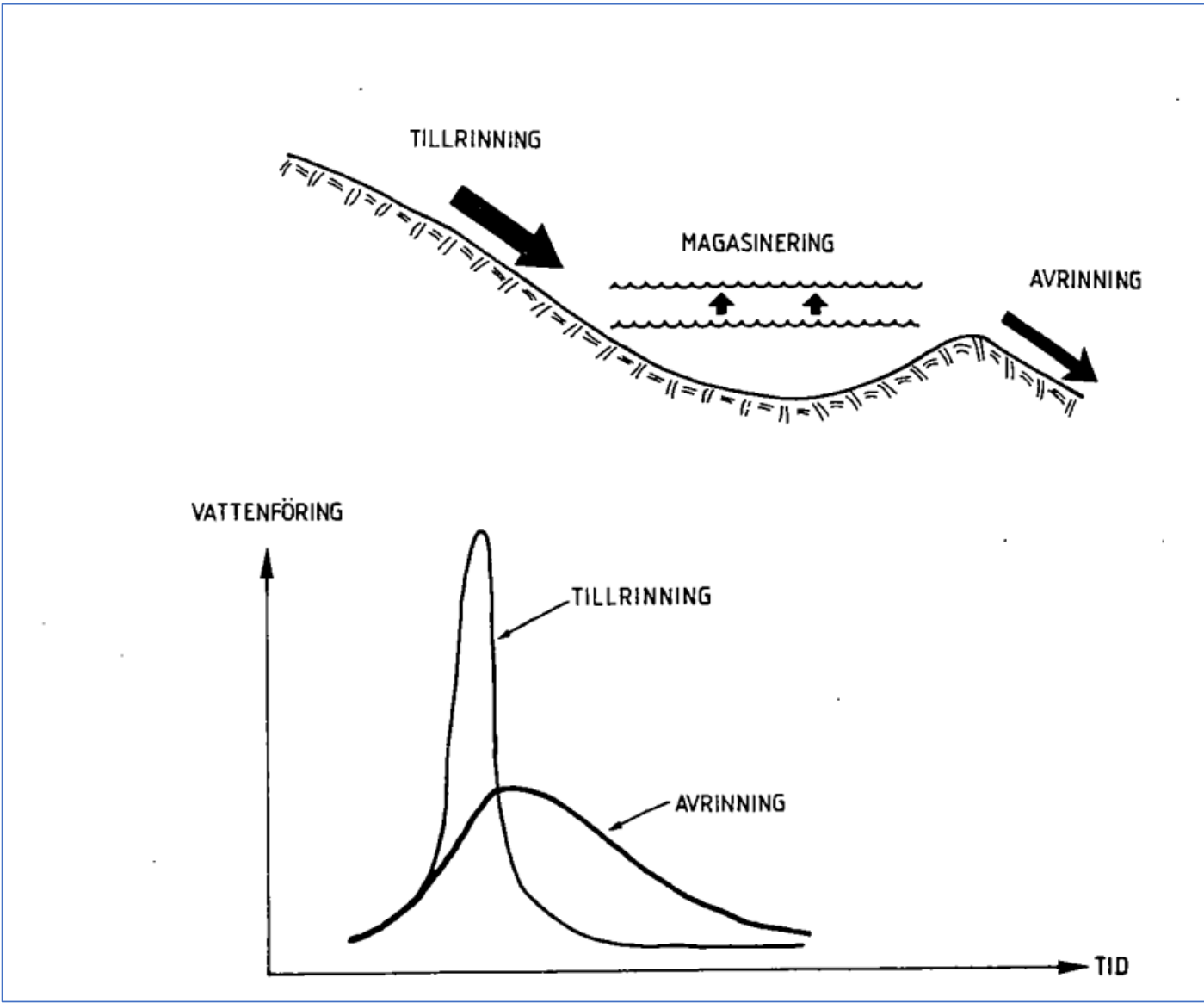
10

1

0.1

0.01

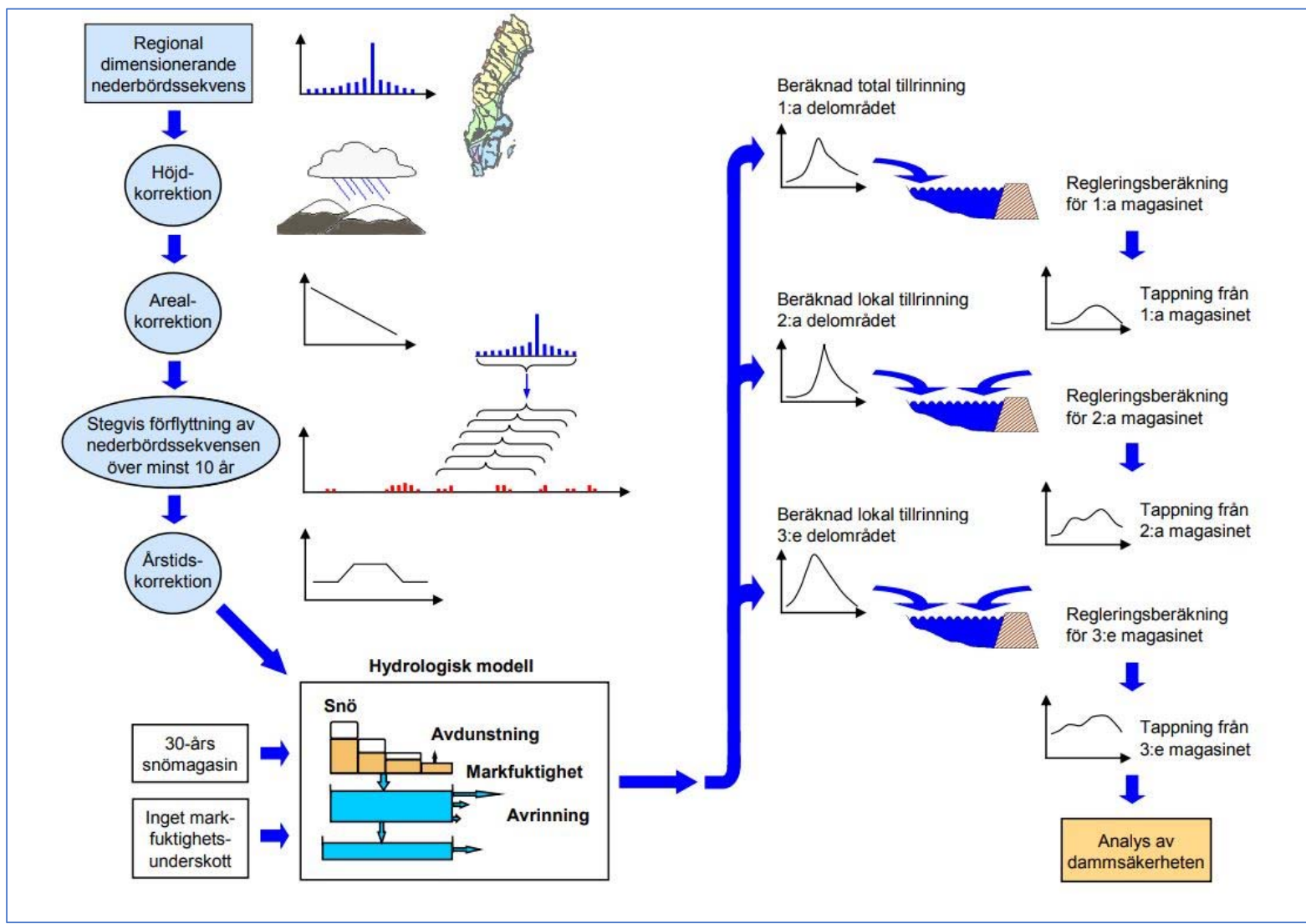

RIKTLINJER OCH PRAXIS VID DIMENSIONERING
AV UTSKOV OCH DAMMAR I USA

Sten Bergström och Ulf Ehlin, SMHI
Per-Eric Ohlsson, VASO

På uppdrag av Flödeskommittén

PMP?
PMF?

**Riktlinjer
för bestämning av dimensionerande
flöden för dammanläggningar**

Slutrapport från Flödeskommittén

Statens Vattenfallsverk
Svenska Kraftverksföreningen
Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

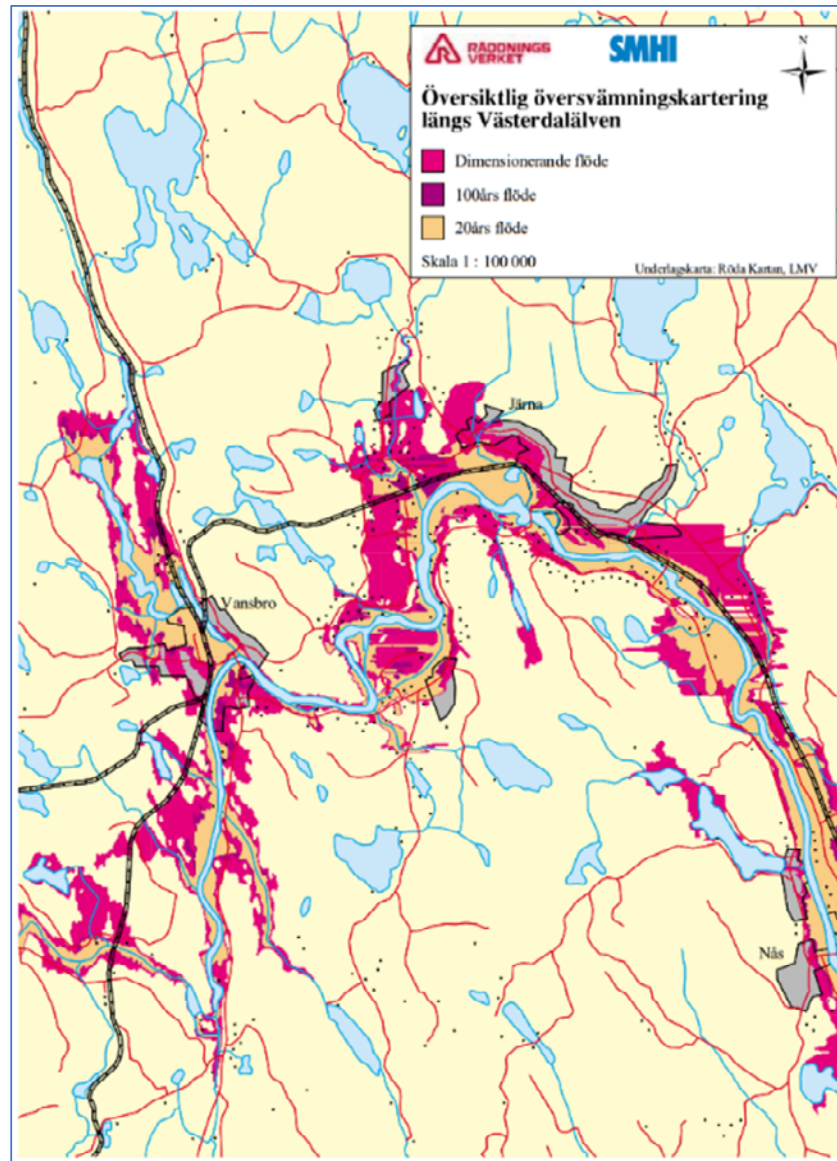
Riktlinjerna
antagna
1990

Olle Mill

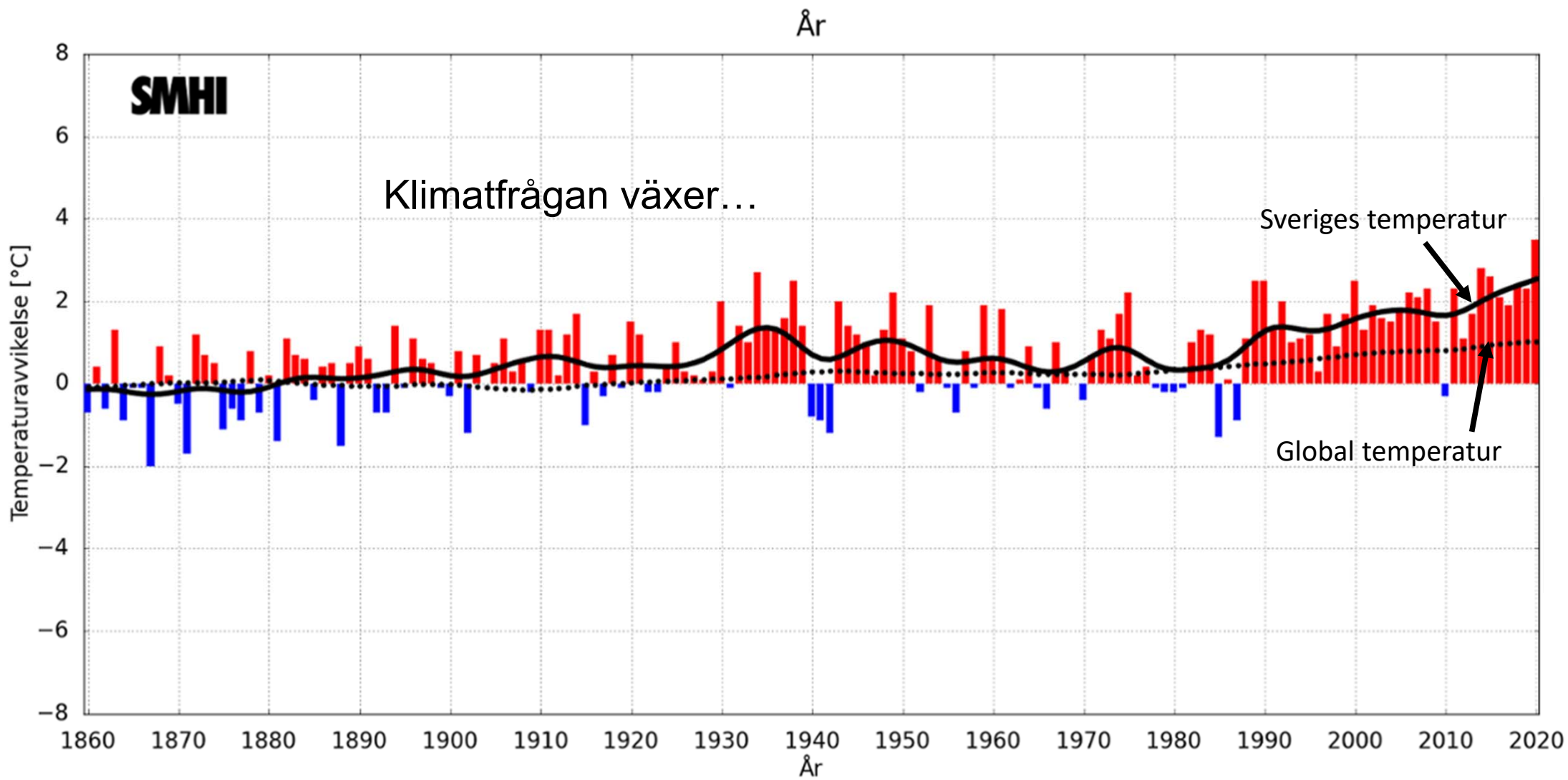
Maria Bartsch

1998 fick Svenska kraftnät
över ett övergripande
ansvar för svensk dammsäkerhet
(bild från 2007).

Räddningsverkets
första kartering
(1998)

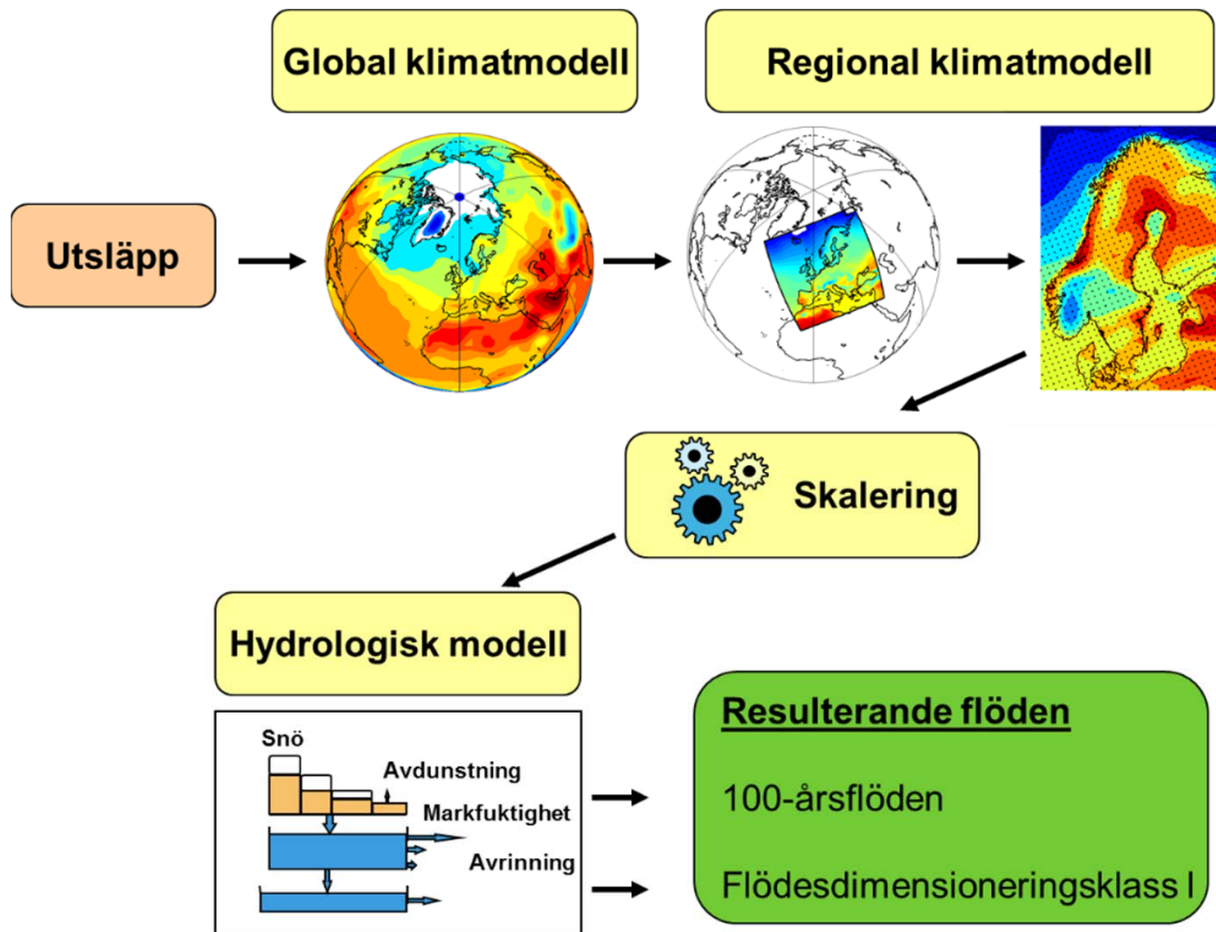

Klimatkommittén bildades 2009

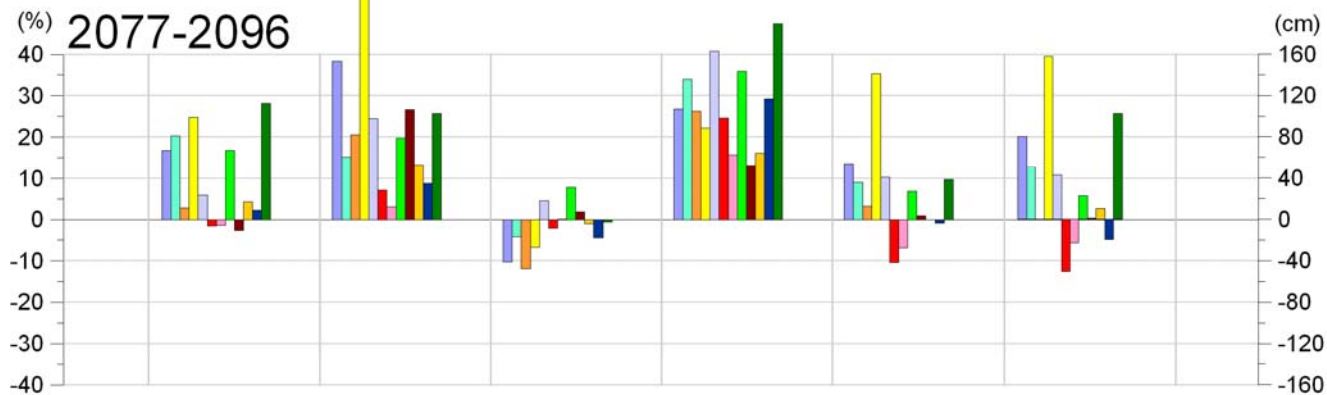
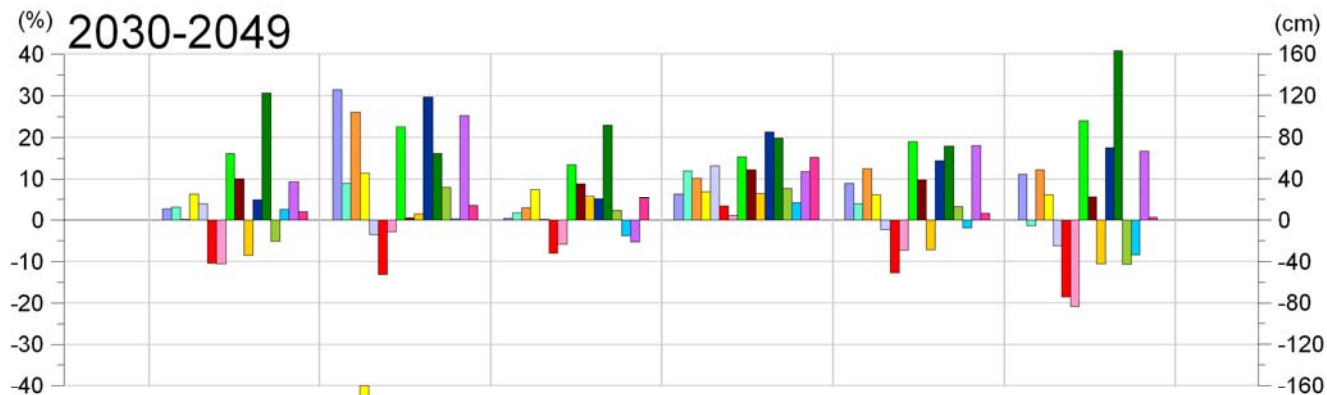
Sten Bergström, SMHI
Gun Åhrling Rundström, Svensk Energi
Maria Bartsch, Svenska kraftnät
Claes-Olof Brandesten, Vattenfall
Jan Liif, Statkraft
Björn Norell, VRF

Agne Lärke, Fortum
Olle Mill, Svenska kraftnät
Sigrid Eliasson, E.ON
Lars-Åke Lindahl, SveMin
Gunnar Sjödin, VRF
Johan Andréasson, SMHI

Design P volume (%)   Design P max (%)   Design snow (%)   Mean inflow (%)   Max inflow (%)   Design W (cm)

Seitevare

- SMHI-E53-50-A1B
- SMHI-E53-25-A1B
- KNMI-E53-25-A1B
- MPI-E53-25-A1B
- DMI-E53-25-A1B
- SMHI-E51-50-A1B
- SMHI-E51-50-B1
- SMHI-E52-50-A1B
- SMHI-CCSM3-50-A1B
- SMHI-CNRM-50-A1B
- HC-HCQ0-25-A1B
- C4I-HCQ16-25-A1B
- C4I-E53-25-A2
- CNRM-AR-25-A1B
- METNO-BCM-25-A1B
- METNO-HCQ0-25-A1B

Dammsäkerhet och klimatförändringar

Slutrapport från Kommittén för dimensionerande flöden för dammanläggningar i ett klimatförändringsperspektiv
December 2011

Svenska Kraftnät
Svensk Energi
SveMin
SMHI

Riktlinjer för bestämning av dimensionerande flöden för dammanläggningar

Utgåva 2015

Nya Slussen och ny reglering av Mälaren

Foto: Sten Bergström

Älvkarleby
Källa: Svenska
kraftnät

**Riktlinjer för bestämning av
dimensionerande flöden
för dammanläggningar**

Utgåva 2022

SVENSKA
KRAFTNÄT

ENERGI
FÖRETAGEN

SveMin